

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Hollósy Tamás ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Havasi Tibor ügyvéd által képviselt alperes ellen túlóradíj megfizetése iránt a Szombathelyi Munkaügyi Bíróságnál 5.M.528/2009. szám alatt megindított és másodfokon a Vas Megyei Bíróság 8.Mf.20.287/2010/3. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Vas Megyei Bíróság 8.Mf.20.287/2010/3. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek

- tizenöt nap alatt - 10.000 /tízezer/ forint és 2.500 /kettőezeröttszáz/ áfa felülvizsgálati perköltséget, valamint az államnak - felhívásra - 39.500 /harminckilencezer-öttszáz/ forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s :

A felperes a keresetében 658.368 forint túlóradíj, ezen összeg 2007. február 1. napjától járó kamatai, továbbá perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Arra hivatkozott, hogy a 2008. augusztus 28-án tett nyilatkozata - amely szerint az alpereshez benyújtott kifizetetlen túlóra iránti igényét visszavonja - a jóerkölcsebe ütközik, azt kizárólag azért írta alá, mert ennek hiányában nem járultak hozzá az alapítvánnyal megkötött munkaszerződése felbontásához. A Szombathelyi Munkaügyi Bíróság 5.M.528/2009/10. számú ítéletével kötelezte az alperest 658.368 forint túlóradíj, és ezen összeg 2007. február 1. napjától járó kamatai, 82.300 forint perköltség, 39.500 forint illeték és 800 forint tanúdíj megfizetésére. A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes az alperes által fenntartott K.Á.I.-nál 1998. augusztus 16-ától állt határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszonyban, tanár munkakörben. Közalkalmazotti jogviszonya 2008. augusztus 31-én a Kjt. 25/A. § (1) bekezdése szerint szűnt meg, mert K. Önkormányzatának Képviselő-testülete a határozatával úgy döntött, hogy a 2008-2009-es tanévtől közoktatási feladatairól a S.H.GY.S.A.-val együttműködve fog gondoskodni. Az alapítvány vállalta a közalkalmazottak továbbfoglalkoztatását. A felperes, amikor az iskola megszűnéséről tudomást szerzett, a továbbfoglalkoztatása kérdésében először úgy nyilatkozott, hogy az alapítványnál munkaviszonyban tovább dolgozik, ezért 2007. június hónapban munkaszerződést kötött a Gy.S.a.-val 2008. szeptember 1. napjától történő munkavégzésre. A munkaszerződés hatálybalépését megelőzően a felperes döntését megváltoztatta, nem kívánt az alapítványnál munkát végezni, és ezt jelezte a K. Általános Iskola igazgatójának - P.I.-nek - az alperes polgármesterének és a jegyzőnek is. Az alperesi polgármester, illetve az iskola igazgató egyeztetett az

alapítvánnyal, és közös döntésük alapján hozzájárultak a felperes munkaszerződésének felbontásához. 2008. augusztus hónapban a felperes a jegyző irodájában találkozott az alperesi polgármesterrel és a jegyzővel, továbbá a K. Általános Iskola igazgatójával. Ezen a megbeszélésen a polgármester választási lehetőséget ajánlott a felperesnek, mely szerint tudomásul veszik, hogy nem kíván tovább dolgozni az alapítványnál és megfizetik részére a nyolc havi végkielégítést, avagy részére a 2005. szeptember 1-től 2008. március 17. napjáig járó bruttó 658.368 forint túlóradíjat fizetik meg. A felperes a végkielégítést választotta, és 2008. augusztus 28-án aláírt egy érvénytelen, semmis nyilatkozatot, amely szerint az alpereshez benyújtott kifizetetlen túlóra iránti igényét visszavonja. A nyilatkozatot követően a felperes közalkalmazotti jogviszonya a Kjt. 25/A. § szerint került megszüntetésre, és kifizetésre került részére a nyolc havi végkielégítés, a túlórák ellenértéke azonban nem. A munkaügyi bíróság ítéletének indokolásában elsődlegesen megállapította, hogy az Államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (Áht.) 90. § (1) bekezdés c) pontja (2) és (3) bekezdése alapján - figyelemmel az intézményt megszüntető okiratra is - a vagyoni jogok és kötelezettségek tekintetében a megszüntetett Káldi Általános Iskola jogutódja az alapító szerv, azaz az alperes. Az Mt. 8. § (1) és (2) bekezdésére, 9. §-ára, az Mt. 141. §-ára és az Mt. 4. § (1), (2), (3) bekezdéseire figyelemmel a munkaügyi bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperes részéről rendeltetésellenes joggyakorlás történt, amikor a felperest a végkielégítés és a túlóradíj közötti választás elé állította, pedig az alperes már tisztában volt azzal, hogy az alapítvány és a felperes között a munkaszerződés felbontásának nincs akadálya. Erre tekintettel a 2008. augusztus 28-án felperes által aláírt nyilatkozat semmis. A munkaügyi bíróság kiemelte, hogy a nyilatkozat tartalma szerint nem lemondás a túlóradíjról, hanem a felperes az alpereshez benyújtott kifizetetlen túlóra iránti igényét vonta vissza. Az újabb igényérvényesítése tehát nem ütközött akadályba. Az elsőfokú bíróság hivatalból vizsgálta az elévülés kérdését, és az Mt. 14. § (2) bekezdése alapján megállapította, hogy a felperes követelése nem évült el. Az alperes fellebbezése folytán eljáró Vas Megyei Bíróság 8.Mf.20.287/2010/3. számú ítéletével a munkaügyi bíróság ítéletét megváltoztatta, és a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest 41.000 forint elsőfokú perköltség, 39.500 forint eljárásí illeték, 800 forint állam által előlegezett költség, továbbá 20.500 forint másodfokú perköltség és 39.500 forint fellebbezési eljárásí illeték megfizetésére. A megyei bíróság a bizonyítási eljárást kiegészítette, amelynek során beszerezte a S.H.GY.S.A. és a felperes által 2008. június 27-én kötött munkaszerződést, valamint tanúként meghallgatta M.G.-t, aki 2007. augusztus 31-étől 2008. szeptember 1-ig az alapítvány kuratóriumának elnöke volt. A részbizonyítás alapján a megyei bíróság a tényállást annyiban

kiegészítette, hogy a szerződés felbontásának tárgyában a felperes vette fel a kapcsolatot először a kuratóriumi elnökkel, aki az alapítvány részéről a munkaszerződés felbontásához hozzájárult. A megyei bíróság a munkaügyi bíróság ítélete 2. oldal 5. bekezdéséből mellőzte a 2008. augusztus 28. napján aláírt nyilatkozat „érvénytelen, semmis” minősítést. Megállapította, hogy a felperes S.-n 2008. augusztus 28-án kelt nyilatkozatában a K. Község Önkormányzatához benyújtott kifizetetlen túlóra iránti igényét vonta vissza. Az Mt. 8. § (1) és (2) bekezdése, valamint az Mt. 155. § (1) és (2) bekezdése alapján kifejtette, hogy a felperes által igényelt túlóradíj a 2005. szeptember 1-től 2008. március 17-éig tartó időszakot érintette. Ez alapján minden soron következő hónapban, de legkésőbb 2008. áprilisban a túlóradíjat a felperes részére meg kellett volna fizetni. Ezért a 2008. augusztus 28-ai nyilatkozatban a felperes nem előre mondott le az őt megillető igényről, hanem különböző megfontolások miatt az esedékességet követően tett ilyen tartalmú nyilatkozatot. Ez viszont nem ellentétes az Mt. 8. § (2) bekezdésében foglaltakkal, mivel az őt megillető jogról, illetve anyagi juttatásról nem előre mondott le. A másodfokú bíróság kifejtette, hogy ebben az esetben nem egy felperesi egyoldalú jognyilatkozatról volt szó, hanem a háromoldalú megállapodást kell vizsgálni, az alapítvány, az alperes és a felperes között. M.g. tanúvallomásából megállapította, hogy az alapítvány a megkötött munkaszerződés felbontásához hozzájárult, és a felperessel szemben e körben nem támasztott anyagi igényt. A továbbfoglalkoztatásról azonban a felperes az alperesnek is nyilatkozott, ezért az alperessel is meg kellett állapodni e nyilatkozata visszavonásáról. A 2008. augusztusi megbeszélésen tehát számba kellett vennie a lehetőségeket, és ennek figyelembevételével kellett nyilatkoznia. A felperes a döntésével a végkielégítést kérte, és a túlóradíj iránti igényét visszavonta. Ez a nyilatkozat nem ütközik a jóerkölcshöz, nem ellenkezik a társadalom általános értékítéletével. A felperesnek érvényes munkaszerződése volt, vagyis az alperes elzárkózhatott volna az elől, hogy újra közalkalmazottnak tekintse és vele ekként számoljon el. Tett azonban egy ajánlatot a felperesnek, amit ő szabadon mérlegelhetett, senki nem kényszerítette az alperessel való megállapodásra. Miután a felperes a magasabb összegű végkielégítést fogadta el, a szabad megállapodás eredményeként a túlóra igényéről lemondó nyilatkozatot tett. Mindezekre tekintettel a megyei bíróság álláspontja szerint a 2008. augusztus 28-ai felperesi nyilatkozat nem sért jogszabályt és jóerkölcshöz sem ütközik. A felperes a megállapodás alapján ezt utóbb nem vonhatja vissza, keresetet a túlóra díjak megfizetése iránt alappal nem indíthat. A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú ítélet helybenhagyását, valamint az alperes perköltségben történő marasztalását kérte. Hivatkozott arra, hogy a jogerős ítélet sérti az Mt. 3. § (1), (4) § (1), (2) és (3) bekezdését, a 8. § (1) és (2) bekezdését, 9. §-át és 164. §-át,

valamint a Ptk. 207. § (4) bekezdését. A jogerős ítéletben foglalt háromoldalú megállapodásból kiindulva azzal érvelt, hogy a felek közötti jogviszonyra nem a polgári jog, hanem az Mt. és a Kjt. szabályait kell alkalmazni, és az abban szabályozott viszonyokra tekintettel ütközik jóerkölcshöz az alperes polgármesterének azon feltétele, hogy az alapítvány csak akkor bontja fel a munkaszerződést, ha a felperes visszavonja a túlóradíj iránti igényét. Álláspontja szerint a társadalom általános értékítéletébe ütközik az, hogy az alperes jogellenes feltételt szabott az alapítvány és közte a továbbfoglalkoztatás megszüntetésére irányuló megállapodás megkötéséhez, mégpedig azt, hogy vonja vissza a vele szemben fennálló túlóra igényét. Érvélése szerint az augusztus 28-ai megbeszélésen nem arról volt szó, hogy a felek kölcsönös engedményeket tettek, hanem alperes arra vette rá, hogy vonja vissza túlóra iránti igényét. Ez tehát egy egyoldalú joglemondás, amelyet azért kellett megtennie, mert az alapítvány az alperes ráhatására kizárólag a visszavonás megtörténte esetében bontotta volna fel a munkaszerződést. Álláspontja szerint téves a jogerős ítélet azon megállapítása is, hogy az érvényes munkaszerződés alapján az alperes jogszerűen zárkozáhatott volna el attól, hogy újra közalkalmazottnak tekintse és így számoljon vele, mert az alapítvány a munkaszerződést feltétel nélkül bontotta volna fel, ezt csupán az alperes akadályozta meg. 2008. augusztus 28-án közalkalmazotti jogviszonya még fennállt, mert az alapítvánnyal kötött munkaszerződése csak 2008. szeptember 1-jén lépett volna hatályba. Amennyiben az alperes „nem szól bele” az alapítvány és a közöttük fennálló munkaviszony felbontásába, akkor a munkaszerződés 2008. augusztus 28-ai felbontása miatt a közalkalmazotti jogviszonya a Kjt. 25/A. § alapján szűnt volna meg 2008. augusztus 31-én és a törvényben írt juttatások megillették. Az alperes tehát a Kjt. 25/A. § alapján történő megszűnést kötötte jogellenes feltételhez, amely sérti a jóerkölcshöz. Kifejtette továbbá, hogy az alperes ezen magatartása rendeltetésellenes joggyakorlást is megvalósított, mert annak célja jogos vagyoni igényének csorbítása volt. Álláspontja szerint a 2008. augusztus 28-ai nyilatkozatában nem a túlóradíjának megfizetéséről mondott le, hanem a korábban benyújtott kifizetetlen túlóra iránti igényét vonta vissza, amely nyilatkozatát a Ptk. 207. § (4) bekezdése alapján nem lehet kiterjesztően értelmezni. A jelen esetben nem szerződésről van szó, hanem egy egyoldalú nyilatkozatról, amelynek visszavonása nem jelenti az igényről történő lemondást, hanem csak azt, hogy ott és akkor a nyilatkozatot tevő nem kívánja a követelését érvényesíteni. Nyilatkozata nem úgy szólt, hogy a közalkalmazotti jogviszony megszűnése kapcsán nincs további követelése, mert ebben az esetben valóban lemondott volna a túlóra iránti igényéről. Álláspontja szerint a BH 1995.363. számú eseti döntés az Mt. 164. § értelmezése kapcsán jelen jogvitában nem irányadó, mert tényállása lényeges pontokon eltér a jelen pertől.

Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet

hatályában fenntartását és a felperes perköltségben történő marasztalását kérte.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárásban a Pp. 275. §-ának (1) bekezdésére tekintettel a rendelkezésre álló periratok alapján dönt [Pp. 206. § (1) bekezdés, 221. § (1) bekezdés, BH 2001.197., BH 2002.29.].

A Kjt. 25/A. § - 25/C. §-aiban szabályozott jogállásváltozás esetén a jogalkotó a közalkalmazott részére választási lehetőséget biztosít abban a tekintetben, hogy a munkáltató átadása esetén vállalja-e az új jogviszonyban történő továbbfoglalkoztatását, vagy pedig közalkalmazotti jogviszonya az átadás időpontjában megszűnik. A felperes a felhívást követően a S.H.GY.S.A.-nál történő továbbfoglalkoztatásához hozzájárult, ezért az alapítvány, valamint a felperes 2008. június 27-én egymással munkaszerződést kötöttek. A felperes tehát jognyilatkozatával a jogszabály adta lehetőségek közül a továbbfoglalkoztatását vállalta, ebből következően a korábbi munkáltatójának, vagyis a K. Általános Iskolának fizetési kötelezettsége nem volt. A felperes azonban utóbb a véleményét megváltoztatta, nem kívánta az alapítványnál történő továbbfoglalkoztatását, ezért a felek között egyeztetés kezdődött. Helytállón állapította meg a megyei bíróság, hogy a 2008. augusztusában történt egyeztetés során nem az alapítványnak és a felperesnek kellett kizárólag a munkaszerződés felbontásáról döntenie, hanem háromoldalú megállapodást kellett megkötni, amelynek harmadik résztvevője az alperes volt, mivel a felperes jognyilatkozatának megváltoztatása folytán fizetési kötelezettsége keletkezett a felperes irányába. Az alperes a lehetőségek, vagyis a jogviszony megszüntetése és végkielégítés megfizetése, avagy a túlóradíj felajánlásával nem sértett jogszabályt, a választási lehetőség biztosítása nem ütközött jóerkölcsebe. A felperes 2008. augusztus 28-ai jognyilatkozatában a Kjt. 25/A. §-a szerinti jogviszony megszűnést, valamint a végkielégítés megfizetését választotta a megállapodás eredményeként, egyidejűleg a korábban túlóra iránt előterjesztett igényét visszavonta. Ezt a nyilatkozatát - figyelemmel a végkielégítés megfizetésére vonatkozó megállapodásra - a kiterjesztő értelmezés tilalmának sérelme nélkül úgy kell tekinteni, hogy az egyébként számára jogszabály alapján járó juttatásról mondott le. Mivel az alperes a többi pedagógus részére sem fizette ki a ledolgozott túlórákra járó illetményt, a felperes esetében sem az igényérvényesítés későbbi időpontra való halasztása, hanem a fizetési kötelezettsége alóli mentesülésének deklarálása volt a célja, amelynek ellentételezéseként az alperes kifizette a felperes végkielégítését. Ezen juttatásra ugyanis a felperes - az Alapítvánnyal megkötött munkaszerződése miatt - egyébként nem lett volna jogosult. Helytállón állapította meg továbbá a megyei bíróság azt is, hogy a felperes jognyilatkozata

nem ütközik az Mt. 8. § (1) és (2) bekezdése, továbbá az Mt. 155. § (1) és (2) bekezdése rendelkezésbe sem, mert a felperes túlóra igényéről nem előre, hanem annak esedékességét követően mondott le. Mindezek alapján a jogerős ítélet helytállóan állapította meg, hogy a felperes jognyilatkozata sem jogszabálysértő, sem jóerkölcsbe ütköző nem volt, ezért a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes felülvizsgálati perköltségének, és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére.

Budapest, 2011. július 13.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Hajdu Edit s.k. előadó bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő